

Konzultanti z praxe – Hledáme cesty jak našimi příběhy otvírat nové perspektivy, bořit mýty a předsudky a předávat své zkušenosti.

Evžen Vojkůvka (Ostravská univerzita)

Robin Štoček (Ostravská univerzita)

Emil Kraus (Ostravská univerzita)

Markéta Čtvrtečková (Ostravská univerzita)

ÚVOD

V tomto příspěvku bychom Vám, milí čtenáři, rádi přiblížili práci našeho týmu Konzultantů z praxe, který na Fakultě sociálních studií na Ostravské univerzitě působí už od roku 2018. Inspirací pro vznik týmu konzultantů byly zkušenosti kolegyně Elišky Černé, které přivezla ze Stirlinské univerzity ve Skotsku, kde podobný projekt rovněž funguje. Konzultanti z praxe jsou u nás na fakultě již ustáleným označením lidí/expertů se zkušeností sociálního či zdravotního znevýhodnění. Momentálně má náš tým konzultantů 13 členů a členek, kteří disponují různými životními zkušenostmi, jako je život bez domova, užívání návykových látek, práce v sexbyznysu, zdravotní znevýhodnění, život v pěstounské péči atd. Do týmu patří také pracovnice a pracovníci v rolích podporovatelů týmu. My konzultanti vstupujeme do výuky jako spolulektoři společně s vyučujícími daného předmětu (například Sociální práce s rodinou, Sociální práce s lidmi závislými na návykových látkách, Sociální deviace a další) a přinášíme, ve vzdělávání mnohdy chybějící, perspektivu vlastní zkušenosti. Pracujeme pomocí metody storytellingu neboli vyprávění příběhů. V této metodě se pravidelně vzděláváme a své dovednosti rozvíjíme prostřednictvím každoročních vzdělávacích výjezdů a pak samozřejmě i pravidelnou praxí ve výuce. Pomocí vyprávění přinášíme do výuky svůj jedinečný, autentický příběh. Studenti a studentky mohou díky nám nahlédnout do prožívání a myšlenek člověka, který čelí tváří v tvář obtížné životní situaci. Mohou s námi diskutovat o tom, co se v našem životě dělo, co jsme potřebovali, jak jsme se cítili a co nám pomohlo celou situaci zvládnout. Současně také mají možnost potkat se s vlastními postoji, předsudky a představami o lidech, s nimiž budou možná v budoucnu spolupracovat. V bezpečném prostředí školy a společně s námi a vyučujícími je mohou postupně zpracovávat a tříbit. Co na to říkají studenti může ilustrovat jedna ze zpětných vazeb, které si od studentů vždy na konci hodiny žádáme. „Cvičení se mi velmi líbilo. Byla to snad první přednáška a cvičení během online výuky, která mě bavila a zaujala. Líbilo se mi, že byla hostem paní, která měla v daném oboru vlastní zkušenost. My jsme měli možnost prezentovat své domněnky a host nám je buď potvrdil, či vyvrátil a vše doplnil. Se spolužačkami jsme se po přednášce všechny shodly, že přednáška byla opravdu zajímavá! 😊 Děkujeme!“

V následujících řádcích nabízáme pohled našich tří kolegů Emila, Evžena a Robina na jejich práci konzultanta.

Emil — Proč se ze mě stal konzultant z praxe?

Dozvěděl jsem se o tom od jiných konzultantů z praxe, že spolupracují s univerzitou a že je tam skupina konzultantů z praxe a že někteří už to dělají několik let. Tak jsem o to měl také zájem, že bych chtěl také dělat konzultanta z praxe ohledně tématu opatrovnictví a pěstounské péče. S obojím mám veliké zkušenosti, o které bych se rád podělil a klidně bych nabídnul i nějakou radu. Nedělám to za žádnou finanční odměnu. Dělám to vše, abych se se všema podělil o mé zkušenosti. Budu nadále spolupracovat s univerzitou a ostatními konzultanty z praxe a klidně i s ostatními lidma, s veřejností a každým, kdo by měl zájem o mé zkušenosti ohledně opatrovnictví a pěstounské péče. V pěstounské péči jsem vyrůstal od mala — od jeden a půl roku až do dvaceti osmi let. Opatrovníka mně dělal můj otec. Pak jak už moc nemohl, tak to vzala na sebe moje sestra a ta to dělá už přes dvacet let až do teďka. Jsem moc spokojený, že mi se vším pomáhá. Moc si vážím toho, že se můžu o své zkušenosti dělit s dalšími lidma.

Evžen — Jsme jedni z mála, kteří stále hledají nové způsoby, jak můžeme otevřít oči jednotlivým cílovým skupinám na danou problematiku.

Vše začalo v roce 2012 na akci Noc venku. S fakultou jsme hledali různé způsoby jak můžeme lidem pomoci při hledání různých řešení životních situací, které nám brání se posunout dále. Sám jsem si jimi prošel a tyto zkušenosti chci předávat dále na různých postech naší společnosti.

Jedna z možností je forma spojení teorie na školách se studenty a to ukázat zkušenosti v praxi pro budoucí sociální pracovníky. Další možností je obracet se na různé politiky, úřady nebo obce jednotlivých regionů. Zde si myslím, že je to pravé místo, kde lze moje životní zkušenosti předávat těmto lidem, a taky mít možnost změnit pohled a předsudky vůči lidem, kteří se dostávají do životních problémů. Všechny tyto cesty jsou správné, a vyjadřuji to svým způsobem na závěr naší přednášky. Jedná se o novou formu výuky v tom, že nepředkládáme žádné fráze ani paragrafy, ale holou životní zkušenost. Ať už u studentů nebo pracovníků v sociálních službách dochází k novému pohledu na danou situaci a změnu pohledu na tyto lidi.

A co přináší pro mne? Nové zkušenosti, poznatky a možnosti čerpání nových znalostí ať už pro můj osobní nebo společenský život. Doufám, že je to správně nastoupená cesta, ve které chci nadále ve spolupráci s fakultou pokračovat.

Závěrem je to možnost jak pomáhat lidem a celé naší společnosti hledat způsoby řešení dané problematiky. Hledejme řešení v této vypjaté době a vzájemně si pomáhejme.

Robin — Řídím se heslem „Udělej, co se bojíš udělat” a vždycky mě to nějak posune.

Po ukončení léčby v doléčovacím centru tady v Ostravě jsem byl prohlášen za vyléčeného a když jsem se ptal, co je ještě dál, tak mi řekli, že už je jen psycholog a psychiatr,

ale já jsem cítil, že tuhle odbornou pomoc nepotřebuju a zároveň jsem cítil, že i když mám všechno zpracovaný, různé spouštěče, mechanismy a tak dále, tak že vlastně nemám zpracovaný to své vnitřní já. Toho kluka, co bral drogy, uvnitř mě. No a v důsledku toho jsem si na veřejnosti hodně vymýšlel. Když se mě lidi ptali na moji minulost, tak jsem si vždycky našel nějakou kličku, jak se tomu vyhnout. Cítil jsem ale, že je to jako krok zpátky a že to takhle nechci dělat. Jenže zároveň se mi o tom opravdu těžko mluvilo. No a tak jsem hledal různé způsoby, jak s tím pracovat. No a jeden z těch způsobů, byli konzultanti z praxe. Láďa Fabián z doléčováků mi tehdy řekl, že je to takovej projekt o vyprávění životního příběhu. Já jsem z toho měl ze začátku trošku strach. Že když jsem to nebyl schopnej říct člověku támhle někde na šatně a teďka to říct hromadě lidí, bylo těžko představitelný. Ale řídím se heslem: „Udělej, co se bojíš udělat!“ a vždycky mě to nějak posune. Takže jsem do toho šel a díky tomu, že jsem mohl vyprávět svůj životní příběh studentům, jsem se začal i vnitřně zotavovat. Bylo to jednak tím, že jsem to mohl sdělit a druhak i tím, že jsem od nich měl zpětnou vazbu. Celej ten proces mi přijde vzájemně obohacující. Jak to, že studenti mohli vidět někoho, kdo byl na ulici a teďka je z něj normální člověk, tak pro mě to, že mi drží palce. A následně mi to pomohlo i v té normální společnosti se nějak začlenit a už si nevymýšlet nějaké příběhy o sobě.

Myslím, že pro studenty má tohle smysl hlavně proto, že se s tím člověkem můžou potkat naživo, že mají ty informace z první ruky, což je něco, co ve výuce běžně není. Že jsme pro ně prostě cennej zdroj informací. Mě vždycky strašně moc baví, když se mě studenti ptají, proč jsem ty drogy bral, když jsou tak moc špatný. Tak samozřejmě jim přiznávám, že jsem ty drogy bral, protože ze začátku je to prostě dobrý. A že až časem se člověk propadá na to dno. To jsou takový momenty, který mě v té výuce baví. Celkově mi dává smysl to, že se v tom můžeme obohacovat navzájem.

Neznám jinou skupinu, jako je ta naše. Nedávno jsem si dělal i takový malý průzkum a nenarazil jsem u nás ani na Slovensku na nikoho, kdo by dělal něco podobného, ale možná jsem jen neměl štěstí. Taková skupina mi přijde fajn i v tom, že pro někoho, kdo třeba hledá nějaký přátele a sociální vyžití, tak jsou tu super lidi, mezi kterýma je hezky.

ZÁVĚREM

Těšíme se z dosavadních úspěchů našeho týmu a s nadšením se pouštíme do dalších projektů a další práce. Naším cílem je rozvíjet možnosti participace lidí se zkušeností v oblasti vzdělávání i sociální práci a zasazovat se o přijetí perspektivy žité zkušenosti jakožto cenného zdroje vědění. Chceme podporovat podobné iniciativy a jsme otevření spolupráci s nově vznikajícími skupinami expertů z praxe v rozsahu, který nám naše pracovní a osobní povinnosti dovolí. Kontakty a další informace o fungování našeho týmu naleznete na našich webových stránkách <https://fss.osu.cz/praxe/konzultanti-z-praxe/>.

Věříme, že pro Vás bylo čtení tohoto článku inspirací a děkujeme za možnost sdílet s vámi střípky z naší společné cesty výukou na FSS OU.

Evžen Vojkůvka

Ostravská univerzita, Fakulta sociálních studií, Obor sociální práce
University of Ostrava, Faculty of social studies, Department of social work
Českobratrská 16, 702 00 Ostrava
<https://fss.osu.cz/praxe/konzultanti-z-praxe/>

Robin Štoček

Ostravská univerzita (University of Ostrava)
Fakulta sociálních studií (Faculty of social studies)
Obor sociální práce (Department of social work)
Českobratrská 16, 702 00 Ostrava
<https://fss.osu.cz/praxe/konzultanti-z-praxe/>

Emil Kraus

Ostravská univerzita (University of Ostrava)
Fakulta sociálních studií (Faculty of social studies)
Obor sociální práce (Department of social work)
Českobratrská 16, 702 00 Ostrava
<https://fss.osu.cz/praxe/konzultanti-z-praxe/>

Markéta Čtvrtečková

Ostravská univerzita (University of Ostrava)
Fakulta sociálních studií (Faculty of social studies)
Obor sociální práce (Department of social work)
Českobratrská 16, 702 00 Ostrava
marketa.ctvrteckova@osu.cz
<https://fss.osu.cz/praxe/konzultanti-z-praxe/>